

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Vytauto Didžiojo universiteto
PROGRAMOS
VOKIEČIŲ KALBA IR KULTŪRA (612R20004)
VERTINIMO IŠVADOS

EVALUATION REPORT OF
GERMAN LANGUAGE AND CULTURE (612R20004)
STUDY PROGRAMME
at Vytautas Magnus University

Grupės vadovas:
Team Leader:

Doc. dr. Alma Imbrasienė

Grupės nariai:
Team members:

Doc. dr. Diana Šileikaitė-Kaishauri

Nijolia Buinovskaja

Jolanta Grakauskaitė

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

Vilnius
2013

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Vokiečių kalba ir kultūra
Valstybinis kodas	612R20004
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis	Vokiečių filologija
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (4)
Studijų programos apimtis kreditais	240
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Vokiečių filologijos bakalauras
Studijų programos įregistravimo data	1997 06 04, Nr. 1188

INFORMATION ON ASSESSED STUDY PROGRAMME

Name of the study programme	German language and culture
State code	612R20004
Study area	Humanities
Study field	German philology
Kind of the study programme	University studies
Level of studies	First
Study mode (length in years)	Full time (4)
Scope of the study programme in credits	240
Degree and (or) professional qualifications awarded	Bachelor of German Philology
Date of registration of the study programme	1997 06 04, No. 1188

© Studijų kokybės vertinimo centras
The Centre for Quality Assessment in Higher Education

TURINYS

<u>TURINYS</u>	3
<u>I. ĮŽANGA</u>	4
<u>II. PROGRAMOS ANALIZĖ</u>	6
<u>1. Programos tikslai ir studijų rezultatai</u>	6
<u>2. Programos sandara</u>	8
<u>3. Personalias</u>	12
<u>4. Materialieji ištekliai</u>	13
<u>5. Studijų eiga ir jos vertinimas</u>	14
<u>6. Programos vadyba</u>	16
<u>III. REKOMENDACIJOS</u>	19
<u>IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS</u>	21

I. IŽANGA

Vokiečių kalbos ir kultūros bakalauro studijų programa (toliau – SP) sudaryta ir vykdoma Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Germanistikos ir romanistikos katedroje. Už SP rengimą ir vykdymą atsakingas Vokiečių kalbos ir kultūros bakalauro studijų programos komitetas. SP savianalizė buvo rengta 2005 m. Išorinį išsamųjį vertinimą atliko ekspertų grupė, vadovaujama Jolitos Butkienės. 2006 m. birželio 20 d. Studijų kokybės ekspertų taryba išnagrinėjo ekspertų pateiktas studijų programų vertinimo išvadas. Švietimo Ministerijos sprendimu SP buvo akredituota iki 2013 m. gruodžio 31 d.

SP savianalizės suvestinės žangoje pateikiama VDU struktūra, savianalizės grupės sudėtis, jos narių atsakomybė bei grupės darbo tvarkaraštis, trumpai apžvelgiama VDU infrastruktūra ir vidiniai bei išoriniai ryšiai.

Išnagrinėjus SP savianalizės suvestinės žangoje pateiktą informaciją ir susitikimo su VDU Humanitarinio fakulteto administracijos metu išsakytas pastabas galima įvardyti šiuos pastebėjimus:

- VDU – tai klasikinio tipo universitetas. Daug dėmesio skiriama bendrajam išsilavinimui, vadovaujamosi „laisvųjų menų“ koncepcija, visapusiško asmenybės ugdymo principu.
- Sąlygos analizuojamai SP vykdyti yra palankios: universiteto valdymas ir struktūra yra palankūs humanitarikai, skatinamas bendradarbiavimas tarp akademinių padalinių universiteto viduje, palaikomi ir plėtojami ryšiai su užsienio šalių mokslo ir studijų institucijomis, fakulteto vadovybė siekia išlaikyti humanitarikos įvairovę, daugiakalbystę, universiteto ir fakulteto infrastruktūra yra pakankamai gera.
- Savianalizės suvestinėje studijas reglamentuojantys teisės aktai ir kiti dokumentai nurodomi nenuosekliai, neatskiriant nebegaliojančių nuo naujų, šiuo metu galiojančių dokumentų. Pvz., savianalizės suvestinės žangoje nurodyti teisės aktai, kuriais remiantis sudaryta analizuojama SP, yra pasenę ir nebegalioja¹. Tačiau nagrinėjant SP tikslus ir siekiamus studijų rezultatus remiamasi jau aktualiais teisės aktais: 2009 m. *LR mokslo ir studijų įstatymas (MSĮ)*², 2010 m. *Bendraisiais reikalavimais studijų programoms*³, 2009 m. *Studijų sričių ir kryptių klasifikatoriumi*,⁴ naujai patvirtintais VDU Statutu ir VDU Studijų reguliaminu⁵. Galbūt fakulteto administracijai reikėtų teikti SP vykdytojams daugiau pagalbos iškomunikuojant aktualius teisės aktų pakeitimus, kartu aptariant, pagrindžiant ir suvokiant SP atitiktį šiuo metu galiojantiems reikalavimams.

¹ Nuo 1997 m. vykdoma Vokiečių filologijos programa, kurios pavadinimas 2010 m. lapkričio mėn. 19 d. pakeistas į Vokiečių kalba ir kultūra. Studijų programa sudaryta remiantis Lietuvos Respublikos Aukštojo mokslo įstatymu (2000 m. kovo 21 d. Nr. VIII-1586), Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu (2002 m. birželio 11 d. Nr. IX-945), Nuosekliųjų studijų programų nuostatais (2000 m. spalio 26 d. Nr. 1326), Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu dėl bendrųjų reikalavimų studijų programoms (2005 m. liepos 22 d. Nr. ISAK-1551), Vytauto Didžiojo universiteto Statutu (2000 m. spalio 17 d. Nr. VIII-2077) bei Vytauto Didžiojo universiteto studijų reguliaminu. Programai suteiktas valstybinis kodas 612R20004 (senas kodas – 61204H154).“ (suvestinės 3-4 p.)

² *LR mokslo ir studijų įstatymas*. 2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242 (Žin., 2009, Nr. Nr. 54-2140).

³ *Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašas*. Patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2010 m. balandžio 9 d. įsakymu Nr.V-501.

⁴ *Studijų sričių ir kryptių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašas ir kvalifikacinių laipsnių sąrašas*. Patvirtinta LR Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1749.

⁵ <http://www.vdu.lt/lt/apie-vdu-kaune/svarbiausi-vdu-dokumentai>

- Įžangoje kalbama apie tai, kad bakalauro programos suteikia tik studijų krypties žinių, apie gebėjimus neužsimenama⁶, o tiek *Lietuvos kvalifikacijų sandaros apraše*⁷, tiek *Studijų pakopų apraše*⁸ pirmosios pakopos studijas atitinkančiai VI lygio kvalifikacijai keliami reikalavimai ne tik teikti žinias, bet ir ugdyti įvairius gebėjimus.
- Tituliniame puslapyje analizuojama SP priskiriama filologijos studijų kryptis, o laipsnis teikiamas pagal vokiečių filologijos studijų kryptį. Pagal valstybinį kodą studijų kryptis yra vokiečių filologija (R200).

⁶ „VDU vykdomos bakalauro studijos teikia konkrečios studijų krypties žinias ir platų bendrąjį universitetinį išsilavinimą.“ (suvestinės 4 p.)

⁷ *Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašas*. Patvirtinta LR Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535.

⁸ *Studijų pakopų aprašas*. Patvirtintas LR švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. V-2212.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Analizuojamos SP tikslas yra apibrėžtas gana aiškiai ir viešai skelbiamas VDU tinklalapyje⁹: „rengti plataus universitetinio išsilavinimo šiuolaikinės žinių visuomenės reikalavimus atitinkančius filologijos specialistus, gerai mokančius vokiečių kalbą bei išmanančius studijuojamos kalbos socialinį ir kultūrinį kontekstą.“ (6-7 p.).

Analizuojamos SP tikslas iš esmės atitinka LR mokslo ir studijų įstatyme (MSĮ)¹⁰ pirmosios pakopos studijoms keliamus reikalavimus. Iš SP tikslo formuluotės matyti, kad, kaip reikalaujama MSĮ, ji yra skirta „(...) teoriniams studijų krypties pagrindams perteikti ir profesiniams įgūdžiams, kurie būtini savarankiškam darbui, formuoti“ (MSĮ 40 str. 1 p.)“. Ugdomos dalykinės kompetencijos, įtrauktos į SP tikslo formuluotę, apima įvairius vokiečių filologijos aspektus ir užtikrina išsilavinimo nuoseklumą, vidinę logiką: „pradedant nuo praktinių kalbėjimo ir rašymo vokiečių kalba įgūdžių formavimo, tobulinimo, baigiant filologui reikalingų specialiųjų žinių bei gebėjimų įsisavinimu lingvistikos, literatūrologijos, kultūros, vertimo srityse.“ (7 p.).

Numatomi SP studijų rezultatai iš esmės atitinka Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo¹¹ ir Studijų pakopų aprašo VI lygio išsilavinimui keliamus reikalavimus¹² (mokslinių tyrimų rezultatai pagrįstos teorinės žinios, analitiniai, tiriamieji gebėjimai, gebėjimas mokytis ir dirbti savarankiškai, tobulinti savo profesinę veiklą).

Tačiau siekiami studijų rezultatai savianalizės suvestinėje išdėstomi du kartus, juos perfrazuojant. SP vykdytojai deklaruoja siekį ugdyti tiek dalykines kompetencijas (specialiąsias žinias ir gebėjimus), tiek bendrąsias kompetencijas (perkeliamuosius gebėjimus), ir toks siekis yra vertintinas teigiamai, bet formuluotės nėra pakankamai aiškios (vienur įvardijami tikslai – kompetencijos, kitur – jų pasiekimo laipsnį pamatuosiantys studijų rezultatai). Be to, šis siekis (žr. 1 citatą) nurodomas tik suvestinėje, nepakankamai iškomunikuojamas visuomenei: kitame taip pat suvestinėje pateiktame SP siekiamų studijų rezultatų sąrašė (žr. 2 citatą), kuris skelbiamas ir VDU svetainėje bei analizuojamas kartu su SP sandara suvestinės 2.2.5. skyriuje, daugiau atsispindi dalykinės kompetencijos¹³. Lyginant

⁹ <http://www.vdu.lt/lt/study/program/show/7>

¹⁰ LR mokslo ir studijų įstatymas. 2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242 (Žin., 2009, Nr. Nr. 54-2140).

¹¹ Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašas. Patvirtinta LR Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535.

¹² Studijų pakopų aprašas. Patvirtintas LR švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. V-2212.

¹³ 1 citata: „...būtinai filologo kvalifikacijai kompetencijas, susietas su **specialiosiomis žiniomis ir gebėjimais**: gebėjimas komunikuoti vokiečių kalba, užmegzti ir palaikyti dalykinį pokalbį; lingvistikos ir literatūrologijos pagrindų žinios; literatūros kūrinių ir dalykinių tekstų nagrinėjimo žinios; gebėjimas tinkamai parinkti literatūrinės ir lingvistinės analizės metodus; gebėjimas rašyti, skaityti ir lyginti įvairių stilių, žanrų tekstus/diskursus vokiečių kalba, atsižvelgti į diferencinius (lingvistinius ir kompozicinius) tekstų bruožus; gebėjimas vertinti visuomenės, kultūros reiškinius ir tarpkultūrinius skirtumus; meninių ir dalykinių tekstų vertimo žinios ir pirminiai įgūdžiai; gebėjimas tinkamai taikyti vertimo metodus. Su **perkeliamaisiais gebėjimais** siejasi šios kompetencijos: komunikaciniai gebėjimai; gebėjimas naudotis informacinėmis technologijomis (naudojimas terminų duomenų bazėmis, tekstų duomenų bankais, sukauptos informacijos apdorojimas ir kt.); moksliniai tiriamieji gebėjimai (tinkamas tiriamosios medžiagos rinkimas, teiginių formulavimas, reikalingų analizės metodų taikymas, teiginių pagrindimas ir apibendrinimas); organizaciniai gebėjimai; socialiniai ir kultūriniai gebėjimai (bendravimo, profesinės veiklos įgūdžių visuomenės gyvenime taikymas, rėmimas kitų kultūrų pažinimu profesinėje ir visuomeninėje veikloje); mokymosi visą gyvenimą gebėjimai.“ (suvestinės 7 p.).

2 citata: „•Taisyklingai kalbėti ir rašyti bendrine vokiečių kalba;

- Apibūdinti įvairių epochų vokiškai kalbančių šalių literatūrą, įvairių autorių kūrybos ypatumus;
- Analizuoti ir interpretuoti įvairaus pobūdžio tekstus lingvistiniu ir literatūriniu aspektais;
- Apibūdinti Vokietijos politinę ir ekonominę sistemą bei socialinę Vokietijos visuomenės struktūrą;

su antruoju sąrašu pastebimas tam tikras atotrūkis nuo SP tikslo, kuriame deklaruojamas platus universitetinis išsilavinimas, gebėjimas atremti šiuolaikinės visuomenės iššūkius.

Be to, SP tikslo ir siekiamų studijų rezultatų formuluotėse pastebima disproporcija tarp bendrųjų ir dalykinių kompetencijų, formuluojant SP tikslą ir numatomus studijų rezultatus pernelyg akcentuojamos dalykinės kompetencijos ir pamirštama apie bendrosios erudicijos komponentą, kurio reikalaujama *LR mokslo ir studijų įstatyme (MSĮ)*¹⁴ ir kuriam analizuojamos SP sandaroje skiriama tiek daug vietos. Bendrosios erudicijos komponentas paminėtas tik suvestinės tekste deklaruojant, kad vykdant programą kartu realizuojami ir bendrieji VDU tikslai bei VDU Humanitarinių mokslų fakulteto tikslai (7 p.). Bendrosios kompetencijos yra itin svarbios įvardytam absolventų profesinės veiklos laukui. Juolab, kad iš SP sandaros matyti, kad kitų studijų kryptių ir sričių dalykams analizuojamoje SP skirta 52 kreditai, tai sudaro apie 22 proc. visos SP apimties. Tarp SP studijų rezultatų galėtų atsirasti ir tokie rezultatai kaip gebėjimas taisyklingai bendrauti valstybine kalba, kitų užsienio kalbų komunikaciniai gebėjimai, gebėjimas mąstyti kritiškai – įžvelgti daiktų ir reiškinių privalumus bei trūkumus, gebėjimas naudotis šiuolaikinėmis IT ir t.t. Bendrųjų kompetencijų svarbą pabrėžė ir SP absolventai, teigiamai vertindami, kad studijuodami literatūrą jie ne tik įgijo dalykinių žinių, bet ir išmoko analizuoti bei sisteminti informaciją, ir šis gebėjimas labai padeda profesinėje veikloje.

Paskutinis studijų rezultatas („Savarankiškai tobulinti profesinę kompetenciją“) pateikiamas veikiau kaip tikslas, kuriam reikėtų suformuluoti konkrečius rezultatus, leidžiančius pamatuoti, ar (ir koku lygiu) šis tikslas pasiektas.

Tobulintina ir formuluotė „Panaudoti įgytus mokslinio tiriamojo darbo įgūdžius (surasti ir analizuoti reikiamą medžiagą įvairiuose informacijos šaltiniuose, taikyti mokslinio tyrimo metodus, taisyklingai pateikti tyrimų rezultatus)“. „Mokslinis“ reikštų žymiai daugiau nei tik medžiagos analizė ir sisteminimas, bet pirmosios pakopos absolventai dar nėra mokslininkai, gebantys visiškai savarankiškai atlikti mokslinius tyrimus, jie to toliau mokosi magistrantūroje ir doktorantūroje. Galbūt vertėtų šį studijų rezultatą reformuluoti.

Suvestinės 2.1.1. skyriuje teigiama, kad SP ir jos numatomi rezultatai periodiškai peržiūrimi¹⁵. Kituose skyriuose nurodoma, kad kasmet pavasario semestre SP komitetas analizuoja SP vykdymą, o savianalizė vykdoma ne rečiau kaip kartą per trejus metus. Tačiau pasigendama konkretesnės informacijos apie tai, kokios konkrečios įtakos keliamiems SP tikslams ir siekiamiems rezultatams turi (turėjo) socialiniai partneriai, potencialūs darbdaviai, ar (ir koku mastu) reaguojama į darbo rinkos pokyčius. Pabrėžtina, kad nėra būtina nekritiškai vykdyti visus socialinių partnerių pasiūlymus, nes, be darbo rinkos poreikių, egzistuoja ir akademiniai reikalavimai, tačiau būtina tuos pasiūlymus rinkti ir analizuoti.

Rengiamų „vokiečių filologijos specialistų – profesionalių Lietuvos ir Vokietijos verslo, turizmo, kultūros ryšių tarpininkų“ poreikis grindžiamas Lietuvos ir Vokietijos bendradarbiavimu verslo ir kultūros srityje, aktualiomis ES (kultūros) politikos gairėmis, pokyčiais Vokietijos darbo rinkoje. (7 p.).

• *Apibūdinti vokiečių gyvenimo būdą, kultūrą, istorinius įvykius, palyginti lietuvių ir vokiečių kultūrinius skirtumus;*

• *Panaudoti įgytus mokslinio tiriamojo darbo įgūdžius (surasti ir analizuoti reikiamą medžiagą įvairiuose informacijos šaltiniuose, taikyti mokslinio tyrimo metodus, taisyklingai pateikti tyrimų rezultatus);*

• *Versti dalykinius ir literatūrinius tekstus iš vokiečių kalbos į lietuvių kalbą ir iš lietuvių kalbos į vokiečių kalbą taikant modernias vertimo teorijas ir metodus;*

• *Savarankiškai tobulinti profesinę kompetenciją.*“ (ten pat).

¹⁴ *LR mokslo ir studijų įstatymas*. 2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242 (Žin., 2009, Nr. 54-2140).

¹⁵ „Atsižvelgiant į kintančius darbo rinkos reikalavimus, peržiūrimi programoje numatomi studijų rezultatai, po to sprendžiama, kokius pakeitimus daryti programos sandaroje, kad ji leistų pasiekti suformuluotus rezultatus. Numatomų rezultatų peržiūrėjime ir atnaujinime dalyvauja programą vykdančios VDU Germanistikos ir romanistikos katedros dėstytojai, studijų programos komitetas, o per grįžtamojo ryšio priemones – ir programos studentai bei absolventai. Pagrindinis atnaujinimo vykdytojas yra studijų programos komitetas.“ (suvestinės 7-8 p.).

Analizuojamos SP pavadinimas 2011 m. pakeistas iš „Vokiečių filologija“ į „Vokiečių kalba ir kultūra“, tai susiję su 2009-2010 m. inicijuotu siekiu orientuotis į stojančiuosius, kurie mokykloje vokiečių kalbos mokėsi kaip antrosios arba jos visai nesimokė. Iš SP buvo išimti keli literatūros dalykai, įtraukta daugiau vokiečių kalbos dalykų. Naujas pavadinimas išties labiau atitinka SP vykdytojų numatytą absolventų profesinės veiklos lauką: gidas, kelionių organizatorius, vertėjas-referentas, vertėjas.

Galima teigti, kad SP pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, programos turinys ir suteikiama kvalifikacija iš esmės dera tarpusavyje, bet esama ir tam tikrų disproporcijų tarp deklaruotų SP studijų rezultatų ir SP sandaros (žr. tolesnes pastabas ir rekomendacijas).

Srities stiprybės:

- ugdomos dalykinės kompetencijos, įtrauktos į SP tikslo formuluotę, apima įvairius vokiečių filologijos aspektus ir užtikrina išsilavinimo nuoseklumą, vidinę logiką,
- programa parengta ir atnaujinama remiantis kintančiu vokiečių filologijos specialistų – profesionalių Lietuvos ir Vokietijos verslo, turizmo, kultūros ryšių tarpininkų poreikiu,
- SP pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, programos turinys ir suteikiama kvalifikacija iš esmės dera tarpusavyje.

Srities silpnybės:

- formuluojant SP tikslą ir numatomus studijų rezultatus nepakankamai iškomunikuojamas bendrosios erudicijos komponentas ir SP ugdomos bendrosios kompetencijos, nors vykdomos SP specifika, jos sandara yra itin palanki bendrosioms kompetencijoms ugdyti ir tai yra iš tiesų realizuojama,
- siekiami studijų rezultatai savianalizėje išdėstomi du kartus, juos perfrazuojant; ne visi jie yra aiškiai apibrėžti, kai kurių rezultatų formuluotė nėra konkreti, ji veikia panaši į didelį tikslą, nei į siekiamą rezultatą,
- nei SP tikslų, nei studijų rezultatų formuluotėse, nei dalykų aprašuose nenurodomas siektinas vokiečių kalbos mokėjimo lygis.

2. Programos sandara

Analizuodamos SP sandaros (pateikto studijų plano) atitiktį studijas reglamentuojantiems dokumentams ekspertės sudarė lentelę (žr. 1 lentelę), iš kurios matyti, kad SP sandara iš esmės atitinka tiek *Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašą*, tiek *VDU Studijų reguliaminą*:

1 lentelė. Analizuojamos SP atitiktis studijas reglamentuojančių dokumentų reikalavimams.

Studijų dalykų (modulių) grupė	Apimtis (kr.) pagal reikalavimus ¹⁶	Apimtis (kr.) pagal VDU Studijų reguliaminą ¹⁷	Faktinė apimtis (kr.) analizuojamoje SP
Bendrieji universitetiniai	≥ 15	A grupė: 12-25	A grupė: 24
Studijų krypties (vokiečių filologijos)	≥ 165, iš jų: BA darbas: ≥ 12 Praktika: ≥ 15	C grupė: ≥ 165	C1 (studijų kryptis): 90 C2 (specialioji dalis): 41+14* C3 (BA darbas): 12 C4 (Praktika): 15, t.y. = 172
Kiti dalykai (moduliai)	≤ 60	B grupė: 16 D (B ar C): ≥ 12, t.y. = 28	B grupė: 16 Užsienio kalba C2: 12* t.y. = 28
Iš viso:	210-240	210-240	240

¹⁶ *Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašas*. Patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2010 m. balandžio 9 d. įsakymu Nr.V-501.

¹⁷ <http://www.vdu.lt/lt/apie-vdu-kaune/svarbiausi-vdu-dokumentai>

Tokia SP sandara taip pat atitinka SP vykdytojų keliamą tikslą „rengti plataus universitetinio išsilavinimo šiuolaikinės žinių visuomenės reikalavimus atitinkančius filologijos specialistus, gerai mokančius vokiečių kalbą bei išmanančius studijuojamos kalbos socialinį ir kultūrinį kontekstą.“ (6–7 p.) bei VDU deklaruojamą bendrosios erudicijos prioritetą.

Tačiau galima kelti klausimą, ar SP sandara visiškai atitinka SP pavadinimą *Vokiečių kalba ir kultūra*, nes susidaro įspūdis, kad gryniesiems kultūros dalykams (kartu su literatūros dalykais) skiriama tik 30 ECTS, t.y. 12,5% programos. Svarstyтина, ar programoje neturėtų būti daugiau dalykų, skirtų (tarp)kultūrinei komunikacijai.

Kita vertus, Vokietijos kultūros – suprantamos kaip Vokietijos visuomenės struktūra, vokiečių gyvenimo būdas, papročiai ir tradicijos, istoriniai įvykiai ir t.t. – bei tarpkultūrinės kompetencijos suteikiamos ir per kitus studijų dalykus, pvz., *Vokiečių kalbos leksiką* (1–5 semestruose).

Tarp analizuojamos SP privalumų, be plataus kitų studijų sričių ir kryptių dalykų pasirinkimo, taip pat pažymėtina galimybė šalia pagrindinės studijuojamos kalbos (vokiečių) mokytis dar dviejų užsienio kalbų – anglų ir dar kitos¹⁸. Daugiakalbystės skatinimas yra vertintinas SP bruožas, užsienio kalbų mokėjimas šiuolaikiniame darbo pasaulyje yra būtinybė. Studentai ir absolventai galimybę studijuoti bendrojo universitetinio lavinimo dalykus ir užsienio kalbas vertina labai teigiamai.

Nors analizuojama SP nėra skirta pedagogams rengti ir absolventams negali būti suteikiama pedagogo profesinė kvalifikacija, studentams yra numatyta galimybė rinktis *Vokiečių kalbos mokymo metodiką* ir kitus susijusius pasirenkamuosius studijų dalykus bei atlikti vokiečių kaip svetimšios kalbos mokymo (pedagoginę) praktiką. Dalis SP absolventų dirba vokiečių kalbos mokytojais (dėstytojais) ne bendrojo lavinimo mokyklose, kur reikalinga pedagogo profesinė kvalifikacija, o kalbų mokyklose, kursuose ir kitur, todėl galimybę įgyti bent pagrindinių vokiečių kalbos didaktikos ir metodikos žinių bei gebėjimų vertintina teigiamai. Studentai gali išbandyti šią profesinės veiklos sritį dar studijų metu, o paaiškėjus, kad ši veikla jiems patinka ir gerai sekasi, baigę studijas, įgyti pedagogo profesinę kvalifikaciją pagal laipsnio nesuteikiančią studijų programą.

Žvelgiant į savianalizės suvestinėje (14–15 p.) pateiktas studijų dalykų sąsajas su SP tikslais ir numatomais studijų rezultatais konstatuotina, kad SP vykdytojai suvestinėje atskleidžia tik privalomųjų studijų krypties dalykų sąsajas, visiškai nenagrinėdami studijų krypties pasirenkamųjų dalykų ir bendrojo universitetinio lavinimo privalomųjų dalykų.

Analizuojant šias sąsajas iš kitos perspektyvos ir sudarius lentelę (žr. 2 lentelę) bei panagrinėjus dalykų aprašus, liko neaišku, kaip nustatomos sąsajos tarp SP rezultatų ir studijų dalykų rezultatų, nes paaiškėjo, jog tokios pačios ar panašios apimties dalykai prisideda siekiant labai skirtingo rezultatų skaičiaus. Pvz., *Vokiečių kalbos stilistikai* (4 kr.) numatytas tik vienas SP rezultatas, *Vertimo teorijai ir praktikai* (6 kr.) – tik du rezultatai, o pirmame semestre numatytai *Vokiečių kalbos ir kultūros pažintinei praktikai* (3 kr.) priskiriami net keturi SP studijų rezultatai:

Abejotina, ar tikrai pasiekiami tokie studijų rezultatai, kai numatyta jų siekti vos vienu ar dviem dalykais, pvz., rezultatui Nr. 4 („apibūdinti Vokietijos politinę ir ekonominę sistemą bei socialinę Vokietijos visuomenės struktūrą“) numatyti du dalykai: *Vokietijos istorija* bei *Vokietijos visuomenė, politika, kultūra*.

¹⁸ Dėl antrosios užsienio kalbos pasakytina, kad pateiktame studijų plane SP rengėjai ir vykdytojai ją priskiria studijų krypties dalykams (moduliams), kaip pateikta 1 lentelėje. Tačiau ir perskirsčius kreditus, pagrindinei studijų krypties dalykams atitinka 172 kr., taigi jos apimtis yra pakankama ir atitinka studijas reglamentuojančių dokumentų reikalavimus.

2 lentelė. Analizuojamos SP studijų dalykų sąsajos su SP vykdytojų deklaruojamais studijų rezultatais.

Studijų dalykai (suvestinėje pateiktos tik privalomųjų studijų krypties dalykų sąsajos su SP studijų rezultatais)	Kreditai	Studento darbo krūvis (val.)*	Kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Numatyti studijų rezultatai ¹⁹								
					1	2	3	4	5	6	7	8	
1 semestras													
Vokiečių kalbos fonetika	3	80	30	50	X								X
Vokiečių kalbos gramatika I	6	160	75	85	X								
Vokiečių kalbos leksika I	6	160	75	85	X				X				
Vokiečių kalbos pažintinė praktika	3	80	0	80	X				X	X			X
2 semestras													
Kalbotyros įvadas	4	120	45	75			X						X
Vokiečių kalbos gramatika II	6	160	75	85	X		X						
Vokiečių kalbos leksika II	6	160	75	85	X				X				
3 semestras													
Literatūros mokslo įvadas (germanistams)	6	160	60	100	X		X			X			
Vokiečių kalbos ir kultūros kvalifikacinė praktika I	4	120	0	120	X					X			X
Vokiečių kalbos leksika III	6	160	75	85	X				X				
4 semestras													
Kursinis darbas Nr. 1	4	120	0	120	X					X			
Mokslinio darbo metodai	5	130	45	85	X					X			
Vokiečių kalbos leksika IV	6	160	75	85	X				X				X
Vokiečių literatūros apžvalga	5	125	45	80		X	X		X	X			
5 semestras													
Kalbos kultūra ir redagavimo pagrindai	4	120	45	75			X				X	X	
Lingvistinė teksto analizė	5	125	45	80	X		X			X			
Šiuolaikinė vokiečių literatūra	6	160	60	100	X	X	X		X	X			
Vertimo teorija ir praktika	6	160	60	100			X				X		
Vokiečių kalbos ir kultūros kvalifikacinė praktika II	5	125	0	125	X					X			X
Vokiečių kalbos leksika V	6	160	75	85	X				X				X
6 semestras													
Kursinis darbas Nr. 2	5	125	0	125	X					X			
Literatūrinė teksto analizė	5	125	45	80		X	X						
Vokiečių kalbos istorija	4	120	45	75			X			X	X		
Vokietijos istorija	4	120	45	75				X	X				
7 semestras													
Dalykinių tekstų vertimas (plane pasirenkamasis?)	5	125	45	80			X					X	
Vokiečių kalbos ir kultūros priešdiplominė praktika	3	80	0	80	X					X			
Specialus kursas	4	120	45	75	X				X		X		
Vokiečių kalbos leksikologija	5	125	45	80	X		X			X			X
Vokietijos visuomenė, politika, kultūra	5	125	45	80				X	X				
8 semestras													
Šiuolaikinė vokiečių lingvistika. Seminaras	5	125	45	80			X			X			X
Vokiečių kalbos ir kultūros baigiamasis darbas	12	320	0	400	X	X	X			X			
Vokiečių kalbos stilistika	4	120	45	75			X						

* bendras val. skaičius paimtas iš pateikto studijų plano, kontaktinio ir savarankiško darbo apimtys – iš dalykų aprašų

¹⁹ Savianalizės suvestinėje pateikiami ir analizuojami šie numatomi studijų rezultatai:

1. Taisyklingai kalbėti ir rašyti bendrine vokiečių kalba
 2. Apibūdinti įvairių epochų vokiškai kalbančių šalių literatūrą, svarbiausių autorių kūrybos ypatumus
 3. Analizuoti ir interpretuoti įvairaus pobūdžio tekstus lingvistiniu ir literatūriniu aspektais
 4. Apibūdinti Vokietijos politinę ir ekonominę sistemą bei socialinę Vokietijos visuomenės struktūrą
 5. Apibūdinti vokiečių gyvenimo būdą, kultūrą, istorinius įvykius, palyginti lietuvių ir vokiečių kultūrinius skirtumus
 6. Panaudoti įgytus mokslinio tiriamojo darbo įgūdžius (surasti ir analizuoti reikiamą medžiagą įvairiuose informacijos šaltiniuose, taikyti mokslinio tyrimo metodus, taisyklingai pateikti tyrimų rezultatus)
 7. Versti dalykinius ir literatūrinius tekstus iš vokiečių kalbos į lietuvių kalbą ir iš lietuvių kalbos į vokiečių kalbą taikant modernias vertimo teorijas ir metodus
 8. Savarankiškai tobulinti profesinę kompetenciją
- Studijų kokybės vertinimo centras

Vokiečių kalbos leksikos ir kitų praktinių kalbos dalykų aprašuose nenurodyta, kurio vokiečių kalbos mokėjimo lygio pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis siekiama.

Ne visi studijų dalykai programoje yra išdėstyti nuosekliai, pvz. *Kursinį darbą Nr. 1* numatytą IV semestru, siūloma rašyti iš šių temų: „Šiuolaikinė vokiečių kalba. Vokiečių kalbos gramatikos ypatumai. Vokiečių kalbos istorija. Vokiečių kalbos leksikologija. Vokiečių kalbos stilistika. Vokiečių literatūros teorija ir istorija (Švietimo amžius, *Sturm und Drang*, *Klasika*, *Romantizmas*, XIX-XX a. sandūros literatūra, šiuolaikinė vokiečių ir austrų literatūra, naujausia vokiečių literatūra). Vokietijos istorija. Vokietijos visuomenė, politika, kultūra. Vokietijos menas“. Daugumos šių dalykų studentai dar nėra išklause: „Literatūros mokslo apžvalga“ dar tik studijuojama, „Vokiečių kalbos istoriją“ numatyta dėstyti VI semestru, „Vokiečių kalbos leksikologiją“ ir „Vokietijos visuomenę, politiką, kultūrą“ – VII, „Vokiečių kalbos stilistiką“ – VIII. *Kursinį darbą Nr. 2* siūloma rašyti iš tų pačių temų, jis numatytas VI semestru, kai neišklaustų dalykų dar taip pat gausu.

Galima konstatuoti, kad dalykų turinys atitinka studijų rūšį ir pakopą.

Nagrinėjant dalykų aprašus taip pat neaišku, kokių principu juose yra nurodomi išankstiniai reikalavimai, kaip nustatoma, ar konkretaus dalyko studijoms reikia būtinojo pasirengimo (kuriuos dalykus studentai turi būti išklause prieš pradėdami studijuoti šį dalyką). Pvz. *Priešdiplominei praktikai* (7 sem.) nėra suformuluota jokių reikalavimų. Ar tai reiškia, kad bet kurios krypties ir bet kokio pasirengimo studentas gali ją atlikti? O *Pažintinei praktikai* (1 sem.) atlikti būtina išklausti *Vokiečių kalbos leksiką I* ir *Vokiečių kalbos gramatiką I*. Be to, aprašuose pasigendama informacijos apie tai, kuria kalba dėstomas dalykas, tokia informacija turėtų būti nurodyta.

Srities stiprybės:

- SP sandara iš esmės atitinka SP vykdytojų keliamą tikslą bei VDU deklaruojamą bendrosios erudicijos prioritetą,
- SP sandara turi savitų bruožų: platus kitų studijų sričių ir kryptių dalykų pasirinkimas, galimybė šalia pagrindinės studijuojamos kalbos (vokiečių) mokytis dar dviejų užsienio kalbų bei galimybė atlikti vokiečių kaip svietimosios kalbos mokymo (pedagoginę) praktiką.

Srities silpnybės:

- neaiškios studijų krypties pasirenkamųjų dalykų ir bendrojo universitetinio lavinimo privalomųjų dalykų sąsajos su SP tikslais ir numatomais studijų rezultatais,
- netolygus SP dalykų apimties ir siekiamų studijų rezultatų santykis,
- ne visi studijų dalykai yra išdėstyti nuosekliai,
- tobulintina praktikos koncepcija ir jos realizavimas.

3. Personalas

Programai vykdyti pasitelkiamas personalas iš esmės atitinka teisės aktų reikalavimus. Dėstytojų skaičius yra pakankamas numatomiems studijų rezultatams pasiekti. SP studijų krypties dalį vykdo 11 dėstytojų: 7 daktaro ar aukštesnį mokslinį laipsnį turintys dėstytojai (3 iš jų – profesoriai, 3 – docentai), 4 mokslinio laipsnio neturintys lektoriai (vienas iš jų – DAAD lektorius, dvi – doktorantės. Praktinius dalykus dėsto ir praktikoms vadovauja lektoriai, o teorinius – docentai ir profesoriai.

Dėstytojų kvalifikacija yra tinkama numatomiems studijų rezultatams pasiekti. Praktinius kursus dėstantys dėstytojai aktyviai dalyvauja miesto ir šalies vokiečių kalbos mokymo metodikos kvalifikacijos tobulinimo programose. Dauguma programoje dirbančių dėstytojų yra aktyvūs mokslininkai, dalyvauja mokslinėje tiriamojame veikloje, skelbia straipsnius Lietuvos ir užsienio leidiniuose, rengia mokomąją metodinę medžiagą, skaito pranešimus Lietuvos ir užsienio konferencijose, dalyvauja mokslo ir studijų projektuose, yra Lietuvos ir tarptautinių profesinių organizacijų, periodinių leidinių redakcinių kolegijų nariai. Per analizuojamąjį laikotarpį prof. dr. Sigita Barniškienė praėjo habilitacijos procedūrą.

Tačiau iš savianalizės prieduose pateiktų *Dėstytojų gyvenimo ir veiklos aprašymų* matyti, jog ne visų dėstytojų mokslinė veikla yra tiesiogiai susijusi su analizuojama SP. Pvz., keturis dalykus (*Vokiečių kalbos leksiką V, Vokietijos visuomenę, politiką, kultūrą, Vaizduojamojo meno kūrinius vokiečių kalbos pamokoje su multimedija* bei *Vokiečių verslo kalbą*) joje dėstantis Vokietijos akademinė mainų paskirtasis lektorius Matthias Sitzler neturi nė vienos publikacijos, su dėstomais dalykais siejasi tik jo projektinė veikla²⁰. Tiesa, tai galima paaiškinti tuo, kad Vokietijos akademinė mainų tarnyba, skirdama lektorių, ne visada gali atsižvelgti į aukštosios mokyklos poreikius, tad naujai atvykusiam lektoriui pirmaisiais metais sunku šalia intensyvaus pedagoginio darbo vykdyti aktyvią mokslinę veiklą. Idealu būtų, jei būtų skiriamas toks lektorius, kurio pasirengimas atitiktų numatytų dėstyti dalykų specifiką.

SP dirbantys laipsnio neturintys dėstytojai aktyviai dalyvauja įvairiuose tarptautiniuose seminaruose, ypač pažymėtinas dviejų metų Goethe's instituto kursas, kurį yra baigusi lektorė Vitalija Bernatavičiūtė, apie jos darbo metodus itin gerai atsiliepia ir studentai.

SP vykdančios dėstytojai yra aktyvūs akademinio mobilumo programų dalyviai. Doc. dr. Rūta Eidukevičienė 2012-2013 m. dalyvauja ilgalaikėje stažuotėje Saarlando universitete Vokietijoje ir dėsto įvairius Lietuvos istorijos ir kultūros aspektus.

SP programą vykdančios dėstytojai vykdo projektinę veiklą į ją įtraukdami ir studentus. Dalyvavimas mokslinėje ir meninėje veikloje didina studentų motyvaciją. SP vykdančios dėstytojai rengia kvalifikacijos tobulinimo kursus ir seminarus Lietuvos ir kaimyninių šalių aukštųjų mokyklų dėstytojams ir bendrojo lavinimo mokyklų mokytojams.

SP vykdančių dėstytojų amžiaus vidurkis – 50 metų, 30-49 metų grupėje yra 7 dėstytojai, o į 50-65 metų grupę patenka 4 dėstytojai.

Srities stiprybės:

- dėstytojų skaičius ir kvalifikacija yra pakankama numatomiems studijų rezultatams pasiekti,
- dauguma programoje dirbančių dėstytojų yra aktyvūs mokslininkai bei aktyvūs akademinio mobilumo programų dalyviai,
- dėstytojai, neturintys mokslinio laipsnio ir dėstantys praktinius dalykus, nuolat tobulina savo pedagoginę ir metodinę kompetenciją,
- SP programą vykdančios dėstytojai vykdo projektinę veiklą į ją įtraukdami ir studentus.

²⁰ 2007-2008 m. jis dalyvavo Bylefeldo universiteto projekte „Förderunterricht für Schülerinnen und Schüler nicht deutscher Herkunft der Universität Bielefeld“ (Skatinamieji užsiėmimai ne vokiečių kilmės moksleivėms ir moksleiviams Bylefeldo universitete), 2006-2007 m. – Paderborno universiteto projekte „Lesesozialisation“ (Skaitymo socializacija), (žr. suvestinės 133-134 p.).

Srities silpnybės:

- ne visų dėstytojų mokslinė veikla yra tiesiogiai susijusi su analizuojama SP,
- mokslo laipsnį turi 7 iš 11 studijų krypties dalį vykdančių dėstytojų, 5 iš jų dėsto tik po vieną studijų dalyką, gana didelė studijų krypties apimtis tenka mokslo laipsnio neturintiems dėstytojams. Nors pastarieji yra puikūs pedagogai, visgi universitetinės studijos turi būti vykdomos mokslinių tyrimų rezultatų pagrindu.

4. Materialieji ištekliai

VDU Humanitarinių mokslų fakultete yra 980 auditorinių vietų, t. y. 22 auditorijos, kurios yra skirtingų dydžių. Fakultetas taip pat naudojasi ir kitame pastate esančiomis auditorijomis, kuris yra nenutolęs nuo Humanitarinių mokslų fakulteto. Numatytos patalpos studijoms yra tinkamos ir jų pakanka. Germanistikos ir romanistikos katedros administracinės patalpos yra aprūpintos kompiuteriais, skeneriu, kopijavimo aparatu ir spausdintuvu. Visuose universiteto kompiuteriuose veikia internetas.

Fakulteto auditorijos yra įrengtos moderniai – jose yra kompiuteriai, o daugumoje jų – ir multimedijos įranga. Esant poreikiui sudaryta galimybė gauti magnetofoną, televizorių su video magnetofonu arba DVD grotuvu bei projektorių (18p.).

Germanistikos ir romanistikos katedrai priklausančiose dvejose auditorijose taip pat sumontuota naujausia vaizdo bei garso aparatūra, o viena auditorija yra naujai suremontuota.

Analizuojamos SP užsiėmimai taip pat vyksta ir universiteto Užsienio kalbų mokymo centro įrengtoje kalbų mokymo laboratorijoje, kurioje yra 30 darbo vietų. Joje galima naudotis SANAKO Lab 300 lingofonine programine įranga.

Studentai ir dėstytojai turi galimybę naudotis visomis universiteto bibliotekos skaityklomis. Biblioteka yra patogi, lengvai pasiekiamą. Nors universiteto bibliotekoje sukaupta išties daug literatūros, tačiau analizuojamai SP literatūros šaltinių nėra daug. Vizito metu studentai teigė, kad jie nesusiduria su literatūros šaltinių stoka, reikalingos literatūros jie gali gauti katedroje sukauptame fonde arba Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje įsikūrusiose Vokiškų leidinių bei šveicariškų leidinių skyriuose. Tačiau pastarosios bibliotekos darbuotoja teigė, kad studentai nedažnai lankosi šiose bibliotekose. Pasak studentų ir katedros darbuotojų, literatūros šaltiniai yra užsakomi nuolat bei esant poreikiui, o jų užsakymas yra finansuojamas. Prie vokiškų leidinių užsakymo taip pat labai prisideda Vokietijos akademinės mainų tarnybos (DAAD) lektoriai. Tačiau tenka pastebėti, kad katedroje sukaupto fondo knygų katalogas prieinamas tik katedroje esančiame kompiuteryje, be to, katedros fonde literatūros išteklių, skirtų Vokietijos kultūros studijoms, turima kur kas mažiau, nei vadovėlių ar knygų, skirtų vokiečių kalbos studijoms. Vokietijos kultūros studijoms pageidautina didesnė literatūros šaltinių pasiūla. Vykdamas ne tik *Vokiečių kalbos*, bet ir *Vokiečių kultūros* studijas būtina disponuoti nemenkais literatūrologijos bei kultūrologijos metodiniais ištekliais.

Dalis SP vykdyti reikalingos literatūros nedideliais kiekiais paskirstyta po kelias skaityklas, tokiam paskirstymui trūksta sistemos, tačiau ši literatūra gali būti pasiekiamą per elektroninį bibliotekos katalogą.

Bibliotekos elektriniame kataloge universiteto bendruomenės nariai gali atlikti dokumentų paiešką, juos užsakyti bei rezervuoti, prisitęsti dokumento grąžinimo terminą ir kt. Taip pat veikia universiteto mokslinių publikacijų duomenų bazė, magistro baigiamųjų darbų, daktaro disertacijų, jų santraukų elektroninių dokumentų informacijos sistema, virtuali biblioteka, virtualios parodos ir kt.

Visi universiteto bendruomenės nariai turi prieigą prie 46 mokslinės informacijos licencijuojamų duomenų bazių ir gali naudotis 3 abonementų bei 10 skaityklų paslaugomis. Universiteto bibliotekos fonde yra sukaupta daugiau kaip 270 tūkst. dokumentų, kurie yra nuolat pildomi, o duomenų bazėse galima skaityti daugiau nei 100 tūkst. elektroninių

dokumentų (el. knygų, el. žurnalų ir kitų el. dokumentų). Abonementuose ir skaityklose yra sukurta 465 ir 100 kompiuterizuotos darbo vietos. Universitete yra sudaryta galimybė dirbti, atsinešus savo nešiojamąjį kompiuterį, belaidis internetas veikia bibliotekose, skaityklose bei kitose universiteto erdvėse.

VDU bendruomenės komunikavimui bei informacijos sklaidimui naudojama universiteto nuotolinių studijų aplinka (Moodle) bei grupinio darbo sistema (intranetas) „FirstClass“. „FirstClass“ leidžia studentams užsirašyti į pasirenkamus dalykus, visiems universiteto bendruomenės nariams skleisti ir dalinti informacija, susikurti savo asmeninius tinklapius.

Srities stiprybės:

- galimybė naudotis 46 duomenų bazėmis, kuriose galima skaityti daugiau nei 100 tūkst. elektroninių dokumentų,
- belaidžio ir įprasto interneto prieigos bibliotekose, skaityklose bei kitose universiteto erdvėse,
- numatytos patalpos studijoms yra šiuolaikiškai įrengtos, aprūpintos kompiuteriais, multimedijos įranga,
- biblioteka yra patogiai, lengvai pasiekiamas.

Srities silpnybės:

- Vokietijos kultūros studijoms literatūros šaltinių pasiūla nėra didelė,
- SP vykdyti reikalingos literatūros paskirstymas nedideliais kiekiais įvairiose skaityklose nėra sistemingas.

5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Reikalavimai stojantiejiems į analizuojamą SP yra logiškai pagrįsti. Po studijų programos atnaujinimo 2010 m. galimybė stoti į šią studijų programą yra sudaryta ir neturintiems vokiečių kalbos žinių, t. y. nelaikiusiems vokiečių kalbos brandos egzamino. Kol kas tokių studentų nėra daug. Lietuvos mokyklose laikančiųjų vokiečių kalbos brandos egzaminą yra nedaug, jų skaičius nuolat mažėja (Nacionalinio egzaminų centro duomenimis 2012 m. Vokiečių kalbos brandos egzaminą rinkosi laikyti 477 asmenys, 2011 m. – 547 kandidatai, 2010 m. - 811), todėl galimybė stoti ir tiems, kurie vokiečių kalbos egzamino nelaikė, išplečia potencialių kandidatų ratą ir didina konkurenciją tarp stojančiųjų. Taip galima sulaukti gabesnių ir motyvuotų studentų.

Studentų kaita nedidelė, studijas studentai nutraukia dėl įvairių priežasčių (23 p.).

Stojančiųjų į šią SP konkursiniai balai išlieka stabilūs, bet studentų mažėja.

Šios SP studentai yra aktyvūs ir motyvuoti. Jie noriai dalyvauja įvairiuose projektuose, renginiuose, kuriuos inicijuoja ne tik katedra, bet ir universitetas. Katedros darbuotojų iniciatyva taip pat yra vykdomos mokomosios išvykos bei kelionės į Vokietiją. Studentams suteikiama galimybė susipažinti su Vokietijos kultūra, istorija bei visuomene, įsitraukti į įvairias veiklas.

Įvairiais klausimais studentai yra konsultuojami fakulteto dekanate, katedroje bei kituose padaliniuose. Prireikus studentams gali būti teikiama ir psichologinė pagalba (25 p.).

Studentai gali naudotis fakultete įsikūrusių skaityklų paslaugomis, Vaclovo Biržiškos skaityklos, Lietuvių fondo užsienio kalbų skaityklos bei Centrinio abonemento paslaugomis.

Pažangūs studentai yra motyvuojami skatinamosiomis bei papildomomis stipendijomis. Studentai taip pat gali pretenduoti ir vardines stipendijas (26 p.).

Be įvairių išvykų ir kelionių, studentai taip pat aktyviai dalyvauja judumo programose. Į užsienio šalis (Vokietiją, Latviją, Šveicariją, Slovėniją, Norvegiją, Suomiją) studentai vyksta ne tik studijuoti, bet ir atlikti praktikos – 2007-2012 m. užsienyje praktiką atliko 5, o studijuoti į užsienį išvyko 34 studentai (suvestinės 3.7 priedas *Studentų judumas*, 156–157 p.).

Studijuojantiems šioje studijų programoje yra užtikrinama akademinė bei socialinė parama. Studentai, kuriems reikalinga vieta bendrabutyje, minėjo, kad VDU bendrabučiai yra maži ir juose vietas gauna tik socialiai remtini, neįgalūs, likę našlaičiai studentai. Bet bendrabutyje gyvenančios studentės sakė, kad jos nesunkiai gavo bendrabučio vietas Kauno technologijos universiteto bendrabutyje, ir yra patenkintos.

Susitikimo su studentais metu paaiškėjo, kad semestro pradžioje dėstytojai studentus informuoja apie studijų dalyko tikslus, sandarą, temas, atsiskaitymus bei vertinimą. Dėstytojai siekia individualizuoti dėstomų dalykų programą, atsižvelgdami į studentų poreikius ir pasirengimo lygį. Paskaitų metu ir ruošdamiesi paskaitoms savarankiškai, studentai rengia įvairius pristatymus, rašo kontrolinius darbus, savarankiškus rašto darbus ir kt. (27 p.). Pagal VDU studijų reguliaminą, VDU yra taikoma kaupiamojo balo sistema.

Teigiamai vertintina, kad yra patvirtinti bakalauro baigiamųjų darbų vertinimo kriterijai (jie buvo pateikti vizito metu kartu su baigiamaisiais darbais), pagal kurias pagrindinis svoris atitenka atliktam tyrimui, o kalbinės raiškos vertinimas kartu su formaliaisiais aspektais sudaro tik nedidelę balo dalį. Tačiau bakalauro baigiamųjų darbų temų parinkimas kelia abejonių. Kai kurių darbų, pvz.: *Prievarta mokykloje, Šeimos politika Vokietijoje ir Lietuvoje, Muzika Chriso Krauso filme „Keturiolikos minutės“*, tyrimo objektas ir metodai vargu ar priklauso filologijos studijų kryptčiai. Suprantama, kad analizuojamos SP pavadinimas „Vokiečių kalba ir kultūra“ suponuoja galimybę atlikti tarpdisciplininį tyrimą, tačiau reiktų atkreipti dėmesį į tai, kad absolventams teikiamas vokiečių filologijos bakalauro laipsnis, tad ir tyrimo, atliekamo rengiant bakalauro baigiamąjį darbą, objektas turėtų būti filologinis: kalba, kalbos sistema, literatūra, kultūra, galbūt taikomoji lingvistika (tekstynų lingvistika, kalbos mokymo(si) metodika, bet ne socialinių mokslų ar menų srities reiškiniai, tiriami pagal atitinkamą šių mokslų metodiką. Kalbant konkrečiai apie prievartą mokykloje galėtų būti tiriama vienas iš prievartos aspektų – jos kalbinė išraiška (pravardžiavimas, užgauliojimas ar pan.), bet ne pats prievartos reiškinys ar mokinių nuomonė, požiūris į jį, nes tai ja būtų psichologijos ar sociologijos tyrimo objektas. Tas pats pasakytina apie muziką ar meną – atlikti šios srities tyrimą galėtų studentas, prieš tai išklauses atitinkamos tyrimų metodikos dalyką (muzikologijos, menotyros).

Šios studijų programos studentai susitikimo metu minėjo, kad apklausas apie studijų dalykus vykdo ne visi dėstytojai, bet teigiamai vertino tuos, kurie ne tik vykdo apklausas, bet ir teikia grįžtamąjį ryšį apie apklausos rezultatus. VDU taip pat rengia anonimes elektronines apklausas, bet dalyvavimas jose yra neprivalomas.

Baigę šios programos studijas studentai gali tęsti studijas aukštesnės pakopos studijose. Katedros darbuotojai renka informaciją apie studijų programos absolventus, rengia susitikimus su jais. Nemažai studentų, baigusių šią studijų programą, tęsia studijas magistrantūros programoje *Verslo komunikacija vokiečių kalba*, kurią parengė ir vykdo ta pati katedra.

Vokiečių kalbos specialistų poreikis mažėja, bet šios studijų programos studentai kartu studijuoja ir anglų kalbą, o vėlesniame kurse renkasi dar vieną užsienio kalbą. VDU Užsienio kalbų instituto kalbų kursų pasiūla yra labai didelė, todėl kiekvienas studentas gali pasirinkti mokytis kalbą pagal norą bei poreikį. Tai labai naudinga studentams, kadangi užsienio kalbų mokėjimas atveria platesnes karjeros perspektyvas, palengvina studijas Lietuvoje bei užsienyje.

Studentams sudaryta galimybė studijuoti papildomus dalykus, lankyti įvairius kursus, neįeinančius į programą. Labai gerai, kad tokia galimybė egzistuoja, ir studentai gali įgyti papildomų kompetencijų bei visai išnaudoti studijų VDU galimybes.

Studijų programos absolventai įsidarbina įvairiose įstaigose – švietimo įstaigose, bendrose Lietuvos ir Vokietijos įmonėse, kelionių agentūrose, vertimo biuruose ir kt. Motyvuoti studentai noriai studijuoja vokiečių kalbą, o po studijų nesunkiai randa darbo vietas atitinkančias jų poreikius.

Peržiūrėjus studijų dalykų aprašus kyla klausimas, kaip nustatomas studento kontaktinio ir savarankiško darbo santykis. Suvestinės tekste nurodyta, kad rengdami kursinius ir baigiamuosius darbus studentai konsultuojasi su darbų vadovais, tačiau šių dalykų aprašuose numatytas tik studento savarankiškas darbas (kursiniam darbui – 120 val., baigiamajam darbui – 320 val.), nėra nurodytos konsultacijų valandos. Tas pats pasakytina ir apie praktiką. Studentui turi būti vadovaujama, t.y. tam tikrą dalį valandų jis praleidžia su praktikos vadovu, aptardamas su juo rengiant darbą ar atliekant praktiką kilusius klausimus, išklausydamas metodinius nurodymus ir pan. Pasak savianalizės rengėjų, pagal VDU rektoriaus įsakymą dėl pedagoginio krūvio skaičiavimo vienam pedagoginiam etatui skiriama 20 val. per semestrą studentams konsultuoti: „*Dėstytojas, dirbantis vienu etatu, konsultuoja studentus dėl kursinių, diplominių darbų ir kitų su studijuojamais dalykais iškilusių klausimų po 1 val. per savaitę. Atskirai dalyko Kursinis darbas apraše konsultacijų valandas nurodyti būtų sudėtinga, nes remiantis VDU galiojančiais įsakymais nėra numatyta formulė, pagal kurią būtų galima paskaičiuoti konkrečias konsultacines valandas, kurių metu kursiniams ir baigiamiesiems darbams vadovaujantys dėstytojai teiktų konsultacijas studentams. Dėstytojų konsultacijų tvarkaraštis yra skelbiamas katedros skelbimų lentoje ir FC sistemoje kiekvieno semestro pradžioje*“. Taigi galima padaryti išvadą, kad kiekvienam dėstytojui tenka vienodas konsultacijų val. skaičius nepriklausomai nuo vadovaujamų darbų kiekio, taigi ir ne visiems darbus rašantiems studentams tenka vienodas konsultacijų skaičius: nevienodam darbų skaičiui vadovaujantys dėstytojai normines 20 val. padalina nevienodam studentų skaičiui. Jei dėstytojas nori skirti kiekvienam studentui vienodą dėmesį, tas dėstytojas, kuris vadovauja daugiau darbų nei jo kolegos, automatiškai dirba viršvalandžius. Reikėtų fakulteto mastu nustatyti kursiniams ir baigiamiesiems darbams fiksuotą konsultacijų val. skaičių (priklausomai nuo darbo apimtį, tikslo ir kt.) ir šias valandas įtraukti į pedagoginio krūvio apskaitą. Viena vertus, studijos turi būti orientuotos į studentą, tad kiekvienas studentas turi aiškiai žinoti, kiek jam skirta konsultacijų, be to, visi studentai turi teisę į vienodą konsultacijų skaičių. Kita vertus, toks sprendimas būtų lankstus planuojant dėstytojų krūvį ir objektyvus dėstytojų atžvilgiu – dėstytojams, kurie vadovauja daugiau darbų, planuojant krūvį galima būtų sumažinti kitų pedagoginio darbo veiklų.

Srities stiprybės:

- studentams užtikrinama pakankama socialinė ir akademinė parama
- galimybė studijuoti pagal šią studijų programą neturintiems vokiečių kalbos žinių,
- studentų dalyvavimas akademinėje ir projektinėje veikloje,
- studentų dalyvavimas judumo programose,
- informacijos apie absolventų tolesnę veiklą kaupimas,
- galimybė įgyti papildomų kompetencijų šalia programos.

Srities silpnybės:

- neapibrėžtas studento kontaktinio ir savarankiško darbo santykis bei dėstytojų konsultacijų mechanizmas, studentams rengiant rašto darbus,
- kai kurios bakalauro baigiamiesiems darbams siūlomos temos yra ne iš filologijos, o iš socialinių mokslų srities,
- nepakankamai analizuojamas studentų teikiamas grįžtamasis ryšys apie studijas.

6. Programos vadyba

SP vadybą ir kokybės priežiūrą reglamentuoja VDU Studijų reguliaminas. Pagrindinis SP atnaujinimo veikėjas yra SP komitetas. SP savianalizė vykdoma ne rečiau kaip kartą per trejus metus, be to, periodiškai analizuojami duomenys apie SP įgyvendinimą²¹.

²¹ „...kiekvienu mokslu metų pavasario semestre Studijų programos komitetas, vadovaudamasis vidinės studijų kokybės užtikrinimo sistemos teikiama informacija bei Studijų kokybės centro atliktų tyrimų duomenimis, Studijų kokybės vertinimo centras

Suvestinėje taip pat nurodoma, kad „atnaujinant studijų programas, studijų programos komitetą konsultuoja Studijų kokybės ir inovacijų centras, Akademinių reikalų tarnyba, Studijų prorektorius“ (30 p.).

Ankstesnio išorinio vertinimo metu buvo išsakyta kritinių pastabų dėl kai kurių vokiečių kalbos dalykų aprašų. Deklaruojama, kad siekiant užtikrinti studijų kokybę periodiškai peržiūrėti, atnaujinami ir atestuojami visų studijų dalykų aprašai. Tai turėtų būti veiksmingas būdas kokybei palaikyti.

Teigiamai vertintinas siekis sudaryti studentams galimybę teikti grįžtamąjį ryšį – apie SP įgyvendinimą (pasitelkus tiek popierines anketas, tiek elektroninę anketavimo sistemą), kaupti ir analizuoti šią informaciją. Labai svarbu užtikrinti ne tik studentų dėstytojams teikiamą grįžtamąjį ryšį, bet ir dėstytojų reagavimą į studentų išsakytas pastabas, jų komentarus. Ypatingai sektiną pavyzdį, anot studentų, rodo literatūros dėstytoja.

Taip pat sveikintina iniciatyva kaupti absolventų kontaktinius duomenis Alumni duomenų bazėje. Pagirtina ir iniciatyva skelbti SP absolventų atsiliepimus apie studijas Germanistikos ir romanistikos katedros svetainėje²².

Suprantama, kad studentų grįžtamojo ryšio informacija yra konfidenciali, rezultatai skelbiami apibendrintai, tačiau suvestinėje apsiribojama teiginiais, kad tokia informacija renkama ir analizuojama, nepateikta jokių konkretesnių duomenų apie tai, kur studentai mato šios SP ir jos įgyvendinimo privalumus, su kokiomis problemomis susiduria, kokių veiksmų imtasi (ar imamasi) šioms problemoms išspręsti. Savianalizės suvestinės tekste to nėra.

Tai, kad studentams rengiami susitikimai su verslo pasaulio atstovais, konsultacijos karjeros klausimais, bendradarbiaujama su gimnazijomis, Kauno apskrities biblioteka, Goethe's institutu organizuojant kultūros renginius, studentų praktiką – be abejo, sveikintinas reiškinytis, bet lieka neaišku, kokios įtakos turi socialiniai dalininkai priimant konkrečius sprendimus dėl SP įgyvendinimo, kaip jie įtraukiami į SP vertinimo ir tobulinimo procesus. Vertingų pastabų buvo išsakyta susitikimo su socialiniais partneriais metu, patartina būtų labiau įtraukti į bendradarbiavimą vertėjų biurų atstovus, galinčių pateikti nemažai konstruktyvių patarimų. Pvz., VDU svetainėje nurodoma, kad numatomas absolventų profesinės veiklos laukas apima gido, kelionių organizatoriaus, vertėjo-referento, vertėjo profesijas²³, o pagrindinė socialinė partnerė, esanti SP komitete, yra pedagogė, vokiečių kalbos mokytoja. Be abejo, ryšiai su gimnazijomis ir vokiečių kalbos mokytojais – būsimų studentų ugdytojais – yra svarbūs, tačiau, kadangi SP nėra tiesiogiai skirta pedagogams rengti, ne mažiau svarbu intensyviau bendrauti ir su tų sričių atstovais, kuriose, kaip manoma, galės įsidarbinti absolventai, išklausti jų nuomonę apie SP ir numatomus studijų rezultatus. Galbūt tai buvo daroma, tiesiog neatsispaudė savianalizės suvestinėje. Pvz., susitikimo su darbdaviais metu konstruktyvių pasiūlymų dėl praktikos organizavimo pateikė vertėjų biuro UAB „Gloria Lingua“ vertėja ir savininkė.

Programos vykdytojai nepateikė konkrečių duomenų apie tai, ką apie programą mano absolventai ar SP įgyvendinantys dėstytojai. Labai gaila, kad daugumą į susitikimą atėjusių absolventų sudarė asmenys, tęsiantys studijas VDU (Verslo komunikacijos vokiečių kalba magistrantės). Pravartu palaikyti ryšį ir su tais absolventais, kurie studijas tęsia kitur arba tiesiog įsitvirtino darbo rinkoje.

Taip pat neaišku, ar SP pokyčiai, susiję su jos tobulinimu, SP vertinimo rezultatai skelbiami bendruomenei (pvz., apibendrinta forma tinklalapyje ar pan.).

Srities stiprybės:

informuoja studijų programą vykdančią katedrą ir fakulteto dekaną apie per mokslo metus išryškėjusius programos trūkumus ir rekomenduoja priemones jiems pašalinti.“ (suvestinės 29 p.)

²² <http://www.vpfk.vdu.lt/lt/studentams/vokiei-ir-prancz-filologijos-studijos->

²³ <http://www.vdu.lt/lt/study/program/profession/7>

- SP vadybos klausimais studijų programos komitetas yra konsultuojamas už studijas atsakingų universiteto administracijos padalinių,
- visų studijų dalykų aprašai periodiškai peržiūrimi, atnaujinami ir atestuojami,
- absolventų kontaktiniai duomenys kaupiami Alumni duomenų bazėje.

Srities silpnybės:

- nerandama informacijos, kur studentai mato šios SP ir jos įgyvendinimo privalumus, su kokiomis problemomis susiduria, kokių veiksmų imtasi (ar imamasi) šioms problemoms išspręsti,
- neaišku, kokios įtakos turi socialiniai dalininkai priimant konkrečius sprendimus dėl SP įgyvendinimo, kaip jie įtraukiami į SP vertinimo ir tobulinimo procesus,
- neaišku, ar SP pokyčiai, susiję su jos tobulinimu, SP vertinimo rezultatai skelbiami bendruomenei.

III. REKOMENDACIJOS

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Formuluojant SP tikslus aiškiai išskirti ugdomas bendrąsias ir dalykines kompetencijas, patikslinti pagal iškeltus tikslus (kompetencijas) numatomų studijų rezultatų sąrašą, kad jame aiškiai atsispindėtų ir bendrosios kompetencijos (perkeliemieji gebėjimai). Sudėtingesnius ar daugialypius rezultatus suskaidyti į kelis, realiai pamatuojamus. Tarp SP tikslų ir studijų rezultatų būtina nurodyti siektiną kalbos mokėjimo lygį pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis.

Aiškiau iškomunikuoti SP tikslus ir siekiamus rezultatus akademinėi bendruomenei ir visuomenei, išryškinant analizuojamos SP išskirtinumą lyginant ją su kitomis panašiomis tiek VDU, tiek kituose universitetuose vykdomomis programomis.

Dar glaudžiau bendradarbiauti su socialiniais partneriais, esamais ir potencialiais darbdaviais, siekiant nustatyti SP studijų rezultatų atitiktį visuomenės ir darbo rinkos poreikiams.

2. Programos sandara

Peržiūrėti sąsajas tarp SP siekiamų rezultatų ir SP sandaros, atskleisti SP rezultatų sąsajas ne tik su privalomaisiais studijų krypties dalykais, bet ir su pasirenkamaisiais studijų krypties dalykais bei su privalomaisiais bendrojo universitetinio lavinimo dalykais, priklausomai nuo šio veiksmo rezultato, esant poreikiui, pakoreguoti studijų planą.

Atsižvelgiant į tai, kad SP pavadinimas yra „Vokiečių kalba ir kultūra“, apsvarstyti galimybę įtraukti į SP bent dar vieną kultūros ar tarpkultūrinės komunikacijos studijų dalyką.

Nurodyti, kurio kalbos mokėjimo lygio pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis siekiama konkrečiais studijų dalykais ir visa SP.

Efektyvinti bendradarbiavimą su SP vykdančiais dėstytojais – kartu aptarti SP ir kiekvieno studijų dalyko vietą joje, SP logiką, studijų dalykų išdėstymą pagal mokymo(si) progresiją, studentų kontaktinio ir savarankiško darbo proporcijas. Taip pat nurodyti dalykų aprašuose dėstomąją kalbą.

Apsvarstyti kitokius praktikos organizavimo modelius, galbūt sustambinti praktikos dalis, numatyti mažiau, bet ilgesnių praktikų, kad studentai turėtų galimybę apsiprasti su praktikos situacija, labiau įsigilinti į darbo specifiką. Suformuluoti konkrečias praktikos užduotis kiekvienam iš praktikos pobūdžių (vertimo, pedagoginei praktikai ir kt.) ir aktyviau koordinuoti praktikos atlikimą bendraujant su praktikos vadovais praktikos įstaigose ar įmonėse. Į *Pedagoginę praktiką* leisti tik tuos studentus, kurie pasirinko ir išklausė *Vokiečių kalbos mokymo metodikos* kursą.

3. Personalas

Rengti ar pritraukti jaunus mokslininkus, doktorantus, kurie ateityje galėtų palaipsniui įsitraukti į programos vykdymą.

Siekiant studijas vykdyti mokslinių tyrimų rezultatų pagrindu, pagal galimybę skatinti laipsnio neturinčius dėstytojus siekti mokslinio laipsnio.

4. Materialieji ištekliai

Nuolat pildyti bibliotekos fondus SP vykdyti reikalinga naujausia moksline ir metodine literatūra, ypač – leidiniais apie vokiečių kultūrą, kultūrologine moksline literatūra

Katedroje sukaupto fondo knygų katalogą įtraukti į bendrą universiteto bibliotekų elektroninį katalogą arba patalpinti studentams ir darbuotojams prieinamoje elektroninėje erdvėje.

Peržiūrėti ir pagrįstai paskirstyti skaityklose ir abonementuose sukauptus vadovėlius, knygas bei periodiką.

5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Apsvarstyti ir subalansuoti studentų kontaktinio ir savarankiško darbo santykį, užtikrinti paramą (konsultacijas) rengiant rašto darbus.

Siūlyti filologines bakalauro baigiamųjų darbų tyrimo temas.

Skatinti visus dėstytojus analizuoti studentų teikiamą grįžtamąjį ryšį apie studijas, siekiant nustatyti sunkumus, su kuriais studentai susiduria, ir jų įveikimo galimybes, tai ypač pasakytina apie tuos studentus, kurie įstojo į analizuojamą SP nesimokę vokiečių kalbos.

5. Programos vadyba

VDU Humanitarinio fakulteto administracijai, kuri deklaruoja paramą analizuojamai SP, rekomenduojama glaudžiau bendradarbiauti su SP vykdytojais – ne tik sprendžiant konkrečias su studijų eiga susijusias problemas, bet ir iškomunikuojant aktualius teisės aktų pakeitimus, kartu aptariant, pagrindžiant ir suvokiant SP atitiktį šiuo metu galiojantiems reikalavimams.

Palaikyti glaudesnius ryšius su socialiniais dalininkais – esamais ir potencialiais darbdaviais bei SP absolventais, aktyviau įtraukti juos į SP aptarimą, vertinimą, tobulinimą.

Teikti grįžtamąjį ryšį apie SP, jos vertinimą ir tobulinimą visoms suinteresuotoms grupėms: pirmiausia – studentams ir dėstytojams, kurie tik vykdo SP, nedalyvauja priimant principinius sprendimus, tačiau taip pat potencialiems studentams – stojantiejiems, esamiems ir potencialiems darbdaviams.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Vytauto Didžiojo universiteto studijų programa *Vokiečių kalba ir kultūra* (valstybinis kodas – 612R20004) vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais*
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2.	Programos sandara	3
3.	Personalas	3
4.	Materialieji ištekliai	3
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6.	Programos vadyba	3
	Iš viso:	18

* 1 - Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2 - Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3 - Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4 - Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas:
Team Leader:

Doc. dr. Alma Imbrasienė

Grupės nariai:
Team members:

Doc. dr. Diana Šileikaitė-Kashauri

Nijolia Buinovskaja

Jolanta Grakauskaitė